

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta

Aika ti 8.12.2015 klo 13-15

Paikka Valtiovarainministeriö, nh Loppupeli, Mariankatu 9

Osallistujat Pasi Ovaska, valtioneuvoston apulaiscontroller, VM, puheenjohtaja
Ari Rouhe, hallintojohtaja, UM
Kaisa Sistonen, tarkastusjohtaja, OM (Olli Muttilaisen varajäsen)
Kati Korpi, laskentapäällikkö, SM
Kristiina Olsson, talousjohtaja, PLM
Juha Halonen, neuvotteleva virkamies, VM
Ritva Tolonen, talousylitarkastaja, MMM
Marja Heikkinen-Jarnola, controller, LVM
Jorma Partanen, tarkastusneuvos, YM (Oili Hintsalan varajäsen)
Marjatta Kimmonen, ylijohdaja, VTV
Maileena Tervaportti, apulaisjohtaja, Valtiokonttori
Juhani Rantamäki, hallintojohtaja, Kela
Riitta Pirhonen, erityisasiantuntija, VM, sihteeri

Asiantuntijat Sari Korpimies, tarkastusneuvos, OKM (Pasi Rentolan sijaisena)
Atte Kokkinen, Huoltovarmuuskeskus, kohta 4

Poissa Jukka Nummikoski, neuvotteleva virkamies, yksikön päällikkö, VNK
Olli Muttilainen, hallintojohtaja, OM
Pasi Rentola, taloussuunnittelupäällikkö, OKM
Taina Vähimaa, talouspäällikkö, TEM
Mikko Staff, talousjohtaja, STM
Oili Hintsala, hallintojohtaja, YM

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Pasi Ovaska avasi kokouksen. Ennen asialistan kohtana 3 olevaa Huolto-varmuuskeskuksen esitystä sovittiin käytäväksi muita asialistan asioita. Asialista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3 Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2014

Pasi Ovaska selosti Suomen vastausten ja kannan valmistelun tilanteen.

Vuoden 2014 vuosikertomus julkaistiin 10.11.2015. Kokonaisvirhetaso oli 4,4 % (4,5% vuonna 2013). Virhetason olennaisuusraja on 2 % ja se ylitettiin kaikilla menoaloilla hallintomenoja lukuun ottamatta.

Keskeisiä näkökohtia Suomen kannassa ovat tuloksellisuuden ja tavoiteasetannan parantaminen sekä komission valvontamenettelyjen kohdentaminen enemmän riskipainotteisesti niihin menoaloihin ja ohjelmiin, joissa se havaitsee olennaisia puutteita EU-menojen hallinnoinnissa.

E-kirje vuosikertomuksesta on tehty eduskunnalle ja tarkastusvaliokunta on kuullut asiantuntijoita. E-kirjeessä on esitetty, että komissiolle voidaan myöntää vastuuvapaus varainhoitovuodelta 2014.

Parhaillaan kootaan vastauksia Suomea koskeviin havaintoihin. Nämä liittyivät mm. BKTL- ja alv-varaumiin sekä perinteisten omien varojen avoimiin kohtiin. Lisäksi ESR-hankkeissa oli huomattu virheitä julkisessa hankintamenettelyssä ja liian suurina ilmoitetuissa palkkamenoissa sekä maataloussektorilla viljelymaan ilmoittaminen liian suurena.

Seuraavaksi vuosikertomusta käsitellään tammi-helmikuussa 2016 neuvoston budjettikomiteassa. Neuvoston suosituksesta on tarkoitus päättää 12.2.2016 ECOFIN-neuvostossa.

Asia merkittiin tiedoksi.

4 Huoltovarmuuskeskuksen riskienhallinnan sovellus, Huovi-portaali

Järjestelmäpäällikkö Atte Kokkinen Huoltovarmuuskeskuksesta esitteli Huoltovarmuuskeskuksen HUOVI-portaalia ja erityisesti sen riskienhallintatyökalua. Esitysaineisto on pöytäkirjan liitteenä.

Esitettyjen kysymysten ja käydyn keskustelun yhteydessä tuotiin esiin mm. seuraavaa:

Huovi-portaalin käyttöä voitaisiin laajentaa, eikä se maksaisi valtion virastoille lisää. Huoltovarmuuskeskuksella on ollut valtiovarainministeriön JulkICT:n kanssa keskustelua laajentamismallista. Neuvottelukunnassa korostettiin kuitenkin, että ensin täytyisi miettiä kokonaisuutta ja riskienhallintaprosessia ja sitten vasta järjestelmää.

Keskustelussa tulleita riskienhallinnan työkaluun liittyviä ideoita olivat mm.

- koko valtiokonsernia palvelevia yhteisiä kysymyksiä,
- usean viraston tai hallinnonalan tarkastelua yhdellä raportilla,
- toimivuus ministeriöissä esim. johtoryhmäkäsittelyissä, strategisuus, keveys
- kysymykset strategisten riskien ja tulostavoitteisiin liittyvien riskien näkökulmasta
- hyödyntäminen sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman valmistelussa nykyisten kehikoiden tilalla

Näihin liittyen Kokkinen totesi, että järjestelmään voidaan luoda omia kysymyspatteristoja, lisäksi työkalusta on vähemmän kenttiä sisältävä kevytversio. Huoltovarmuuskeskuksessa on luotu geneeristä kysymyssarjaa, ja esim. Kuntaliitossa on luotu patteristoa kunnille. Usean organisaation yhdistelmäraportteja ei ole vielä ollut, mutta tällaisiakin on tuotettavissa. Riskienhallintatyövälineen käyttö edellyttää HUOVI-portaalin käyttäjätunnuksia, mutta tietoa (esim. toimeksiantoja tunnistettujen kehittämiskohteiden vastuuhenkilöille) voidaan välittää sähköpostilla.

Puolustusministeriö on pilotoinut työkalua liittämällä riskitarkastelun vuosikelloon. Välineestä on saatu hyviä kokemuksia. Kysymyspatteristot on valmisteltu yksiköissä, ja kokemuksen mukaan on itsestä kiinni, miten raskas tarkastelusta tulee.

Lisäksi tuotiin esiin huoli mahdollisista ongelmista sisäisen tarkastuksen ulkoistustilanteissa, jos palveluntarjoajalla on eri välineistöä. Toisaalta todettiin, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat organisaation omalla vastuulla samoin kuin näiden mahdolliset työvälineet. Tilintarkastusyriyksillä tuotteissa on vahva talouspainotus, kun taas valtionhallinnon organisaatioissa pitäisi olla lähestymistapana mm. tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien riskien tarkastelu.

Keskustelun johtopäätöksenä todettiin, että esityksestä saatiin hyödyllistä tietoa ja ajateltavaa. Kokonaisuuden kannalta on tärkeä edetä riskienhallintaprosessi edellä ja vasta sen jälkeen miettiä työvälineiden soveltamista.

5 Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma 2015-2018

Toimintasuunnitelmaluonnos ja kokoussuunnitelma oli jaettu kutsun liitteenä. Riitta Pirhonen esitteli suunnitelmaa ja käytiin keskustelua.

Työskentelytapoihin sovittiin kirjattavaksi, että neuvottelukunnan kokouskutsut lähetetään varsinaisten jäsenten lisäksi tiedoksi myös varajäsenille, jotta helpotetaan ministeriöissä tiedonkulkua ja osallistumisesta sopimista.

Keskustelussa toimintasuunnitelman hyvänä puolena mainittiin se, että päästään olennaisiin tehtäviin. Riskienhallintapolitiikan valmistelun tavoiteaikataulua toivottiin tiivistettävän. Todettiin, että aikataulua voidaan tarkentaa kokoussuunnitelmassa, kun työ alkaa.

Muuten keskusteltiin mm. ministeriöiden huolista ehtiä kartoittaa riskejä ja varautua niihin. Keskustelussa tuotiin esiin mm. että oleellisia riskejä tulisi tarkastella erityisesti hallitusohjelman kannalta, ja välttämättä vanhat riskikartat eivät enää päde. Riskienhallintapolitiikkaan olisi koottava se, mikä on olennaista. Poliittikka ei yksin riitä, vaan olisi tunnistettava riskitarkastelujen tarve sekä suunnittelukauden prioriteetit. Tarvitaan myös sisäisen valvonnan määrittelyt ja riskienhallinta tavoitteisiin nähden. Riskienhallinnassa täytyisi ottaa huomioon kaikki tasot: valtio, ministeriö / hallinnonala / toimiala, kirjanpitoyksiköt, hankkeet. Myös tulospriksman näkökulma on syytä ottaa huomioon: ministeriöillä yhteiskunnallinen vaikuttavuus, virastot toiminnallinen tuloksellisuus.

Sovittiin, että aloitetaan riskienhallintaa koskevan kyselyn valmistelulla. Työhön lupautuivat Kaisa Sistonen oikeusministeriöstä sekä Sari Korpimies opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Työhön voivat osallistua myös neuvottelukunnan jäsenet tai muut ministeriöiden asiantuntijat.

Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma hyväksyttiin kokousjärjestelyjä koskevin muutoksin. Toimintasuunnitelma on pöytäkirjan liitteenä.

6 Sisäisen tarkastuksen jaoston ohjaus ja seuranta

Jaoston toimintasuunnitelmaluonnos oli lähetetty 4.12.2015. Pasi Ovaska esitteli suunnitelmaa. Huomattiin tarve täsmentää valtionapujen tarkastusmallin pienryhmän lopputuotos. Kyse ei ole valtionapujen hallintamallin tuottamisesta vaan tarkastusmallista, joka tukeutuu valtionapujen hallinnoinnin vaiheisiin.

Neuvottelukunta hyväksyi jaoston toimintasuunnitelman valtionapujen tarkastusmallin lopputuotoksen täsmennyksin.

7 Muut asiat**PIC-kokous**

EU-komission järjestämä PIC (Public Internal Control) kokous pidettiin 26.-27.11.2015 Pariisissa. Kokoukseen osallistuivat Pasi Ovaska ja Riitta Pirhonen valtiovarain controller -toiminnosta. Kokouksen aiheita olivat sisäisen valvonnan periaatteet, optimaalinen sisäisen valvonnan toimintaympäristö, keskitetty sisäisen valvonnan ja tarkastuksen harmonisointitoiminto (central harmonisation function) sekä varmennuskartta.

Kokousaineistot ovat internet-sivulla http://ec.europa.eu/budget/pic/conference/index_en.cfm
Sinne tulee myöhemmin myös kokouksen loppuasiakirja.

Talousarvioasetuksen muutos

Muutos on valmisteilla lähinnä hallituksen vuosikertomusta koskeviin pykäliin. Samalla on tarkoitus tiivistää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan tehtäviä, EU-tehtäviä koskevat asiat poistetaan, sillä niiden käsittelylle on muita prosesseja.

Tavoitteenasetantaa koskevia talousarvioasetuksen pykälää on tarkoitus käydä perusteellisesti läpi vuonna 2016.

8 Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohta sovitaan sähköpostitse.

Liitteet

- 1 Hyväksytty pöytäkirja kokouksesta 30.9.2015
- 2 HUOVI-portaalin RH-työkalu, Atte Kokkisen esitysaineisto
- 3 Hyväksytty neuvottelukunnan toimintasuunnitelma

Jakelu

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi

Sisäisen tarkastuksen jaosto